

Dersin adı: Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması I 1 (T)-2(U)-2(K)-3(AKTS)

1. Dersin tanımı: Sınıf-içi rol oynama uygulamaları ve yapılan vaka kavramlaştırmaları sonrasında; lisans öğrencisinin insan ilişkileri, iletişim ve uyum gibi sorunlara sahip olan gerçek danışanlarla, uygun psikolojik danışma becerileri ve çeşitli psikolojik danışma strateji, müdahale ve tekniklerini uygulayarak, süpervizyon altında bireyle psikolojik danışma yapması.

2.Öğrenme Çıktıları

1. Psikolojik danışma uygulamasında mesleki etik ilke ve kurallara uygun davranır.
2. Psikolojik danışma sürecini kültüre duyarlı yaklaşım çerçevesinde yürütür.
3. Psikolojik danışma sürecinde terapötik koşulları sağlar.
4. Psikolojik danışma sürecini psikolojik danışma aşamalarına uygun olarak yürütür.
5. Danışanın problemini kavramsallaştırabilir.
6. Psikolojik danışma becerilerini ve uygun müdahale tekniklerini etkili bir biçimde kullanır.
7. Gerçek danışanlarla en az sekiz oturumluk psikolojik danışma sürecini planlayarak yürütür.

3. PSİKOLOJİK DANIŞMAN ADAYLARINA SAĞLANACAK UYGULAMA OLANAKLARI

43a. Öğrencilere Sağlanacak Uygulama Ortamı Olanakları

- Her 30 öğrenci için bir psikolojik danışma odası,
- Her oda için ses ve görüntü kayıt cihazları,
- Her oda için iki tekli koltuk,
- Her oda için bir sehpa,
- Her oda için danışan mahremiyetini korumak adına ses yalıtımı,
- Her oda için oda büyüklüğüne uygun perde,
- Her oda için uygun ısı ve ışık sistemleri,
- Her oda için bir kilitli dolap,
- Her oda için mendil kutusu,
- Her oda için kapı isimliği
- Odaların müsaitlik durumunu belirten tabela (meşgul/uygun tabelası) ve
- Eğitim fakültesi bünyesinde yer alan psikolojik danışma uygulamalarının yapıldığı birime ait uygulama yönergesi.

3b. Uygulamalara başlanması için alınması gerekli izinler: Psikolojik danışma oturumlarına başlamadan önce, 18 yaş üstü bireyler için “Bilgilendirilmiş Onay Formu”, 18 yaş altı bireyler için ise “Danışan Rıza/Onay” ve “Veli Açık Rıza/Onay” belgeleri alınır. Bireyle psikolojik danışma oturumlarının kurumlarda gerçekleştirilmesi durumunda kurumlardan gerekli izinler ilgili fakültelerin dekanlıkları tarafından alınmalıdır.

3c. Uygulamaların yapılacağı yerleşkede ya da okulda / kurumda öğrencilere sağlanması gereken özellikler

3c1. Yapısal İşleyişle ilgili Sunulacak Olanaklar

- Uygulamaların Fakülte ve Anabilim dalında hazırlanan ve Üniversite Senatosu tarafından onaylanmış yönergeler doğrultusunda yürütülmesi.
- Yürürlükte olan Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na (KVKK) uygun olarak gerekli koşulların sağlanması (Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, 2016)
- Üniversitenin Psikolojik Danışma Merkezi/Birimiyle işbirliği yapılarak öğrencilerin çalışabilecekleri uygun danışanlarla süreci yürütmelerinin sağlanması.
- Üniversite dışında olan ve kullanılabilir uygun görüşme odaları bulunan kurumların (Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Resmi ve Özel Okullar, Üniversite Kariyer Merkezleri, Kadın Danışma Merkezleri, Gençlik Merkezleri vb.) belirlenerek Rektörlüklerin/Dekanlıkların gerekli protokolleri yapması/izinleri alması.

3d. Yerleşkedeki Süpervizör Öğretim Elemanının Özellikleri ve Görevleri

3d1. Süpervizör Öğretim Elemanının Özellikleri

- Psikolojik danışman eğitimcisi olmakla birlikte, lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimlerinin **tamamını** psikolojik danışma ve rehberlik (PDR) veya Eğitimde Psikolojik Hizmetler (EPH) tamamlamış olmalıdır. Öğrenimlerini yurtdışında tamamlamış olmaları durumunda ise PDR uzmanlık alanlarından birinde yüksek lisans ve psikolojik danışman eğitimi programlarında doktora eğitimlerini tamamlamış olmalıdır.
- Lisans ve yüksek lisans eğitimlerinin her ikisini de psikolojik danışma ve rehberlik ya da psikolojik danışman eğitimi programlarında tamamlamış olan ve aynı alanda doktora eğitimini yeterlik sınavını başarı ile geçmiş öğrenciler, lisans öğrencileri için süpervizyon verebilir. Lisans öğrencilerine süpervizyon veren doktora öğrencilerine, “*Süpervizör Öğretim Elemanı*” süpervizyon verir.
- Bireyle psikolojik danışma uygulamaları alanında akademik çalışmalar yürütmüş olmaları önemsenmektedir.
- Süpervizörün kendisinin de süpervizyon eğitimi almış olması önemsenmektedir.
- Süpervizörün kendisinin de gerçek danışanlarla psikolojik danışma yapması önemsenmektedir.

3d2. Süpervizör Öğretim Elemanının Görevleri

Bireyle psikolojik danışma uygulamalarını yürüten öğretim elemanı;

- Ders dönemi boyunca bireysel/üçlü süpervizyon ile grup süpervizyonu süreçlerini yürütür. Bir süpervizör, grup süpervizyonu için en çok 12 öğrenciden sorumlu olur.
- Ders dönemi boyunca akran grup süpervizyonu çalışmalarını destekler.
- Ses/görüntü kayıtlarını haftalık olarak izler ve geribildirim verir.
- Her bir psikolojik danışman adayının haftalık olarak yaptığı her oturum için geribildirim verir.
- Psikolojik danışma sürecinin ve süpervizyonların Çevrim içi olarak gerçekleştirilmesi durumunda öğretim tasarımı ile entegre edilmiş uygun Web-2 araçlarını kullanır.
- Dönem sonunda psikolojik danışman adaylarının yaptıkları tüm çalışmalara ilişkin genel değerlendirme yapar.
- İlgili yarıyılın sonunda psikolojik danışman adaylarının çalışmalarını önceden belirlenmiş değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirir ve değerlendirmenin sonucunu not olarak üniversitenin/fakültenin ilgili sistemine girişini yapar.
- Türk PDR-Der Psikolojik Danışma Etik Kodlarında yer alan Eğitim, Öğretim ve Süpervizyona dair etik kodlara uygun davranır.

Açıklama: Psikolojik danışman adaylarının başka süpervizörlerden süpervizyon olarak farklı bakış açısı kazanabilmeleri için, Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması 1 dersi ile Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması 2 dersinin **süpervizörünün aynı öğretim elemanı olmaması önem arz etmektedir.**

3e. Yararlanılacak Süpervizyon Çeşitleri ve Süpervizyon Yöntemlerine Göre Öğrenci Sayısı

Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması süpervizyon süreci süpervizyon alan psikolojik danışman adaylarının öğrenme ihtiyaçlarına bağlı olarak bireysel, grup, üçlü, akran ve canlı süpervizyon olmak üzere lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimlerinin tamamını “Psikolojik Danışma ve Rehberlik” alanında tamamlamış psikolojik danışman eğitimcisi tarafından beş farklı şekilde yürütülebilir. Bireysel süpervizyon yönteminde süpervizör ve psikolojik danışman adayı bire bir olarak çalışmalarını yürütmektedirler (Borders ve Brown,

2005). Grup süpervizyon yönteminde ise psikolojik danışman adaylarından oluşan bir grup, genellikle haftalık periyotlarda süpervizör ile bir araya gelerek çalışmaktadırlar (Borders, vd., 2012). Grup süpervizyon sürecinde psikolojik danışman adayları hem süpervizörden hem de birbirlerinden aldıkları geribildirimler yoluyla mesleki ve kişisel gelişimlerini sürdürmektedirler. Üçlü süpervizyon yöntemi, bireysel ve grup yöntemlerinden farklı olarak süpervizörün iki psikolojik danışman adayı ile birlikte çalışmasıdır (Psikolojik Danışma ve İlgili Eğitim Kurumlarının Akreditasyonu Kurulu [CACREP], 2001). Üçlü süpervizyon yöntemini kullanan süpervizör her oturumda yalnızca bir psikolojik danışman adayının uygulamasına ya da her ikisinin uygulamasına da aynı oturumda odaklanmayı seçebilmektedir (Bernard ve Goodyear, 2014).

Akran süpervizyon yönteminde psikolojik danışman adayları kendilerinden daha deneyimli bir uzmanın gözetimi olmaksızın birbirlerine vaka sunumları yapma ve geribildirim verme şeklinde çalışmaktadırlar (Campbell, 2006). Akran süpervizyon sürecinde diğer süreçlerden farklı olarak formel bir değerlendirme bulunmamaktadır. Yapılandırılmış akran süpervizyon yönteminin psikolojik danışman eğitiminde kullanılması adayların birbirlerini desteklemeleri açısından önerilmektedir (Bernard ve Goodyear, 2014). Son yirmi yıldır kullanılmaya başlanan canlı süpervizyonda ise süpervizör psikolojik danışman adayının uygulamasını eş zamanlı olarak izlemektedir (Bernard ve Goodyear, 2014). Süpervizör aynalı odadan uygulamayı izleyerek, kulaklıklar aracılığıyla, oturuma doğrudan müdahalede bulunarak ya da süpervizyon için verilen mola ile süpervizyon müdahalesinde bulunabilmektedir. (Bernard ve Goodyear, 2014).

Bireysel / üçlü süpervizyon, süpervizör öğretim elemanı ya da süpervizör öğrenci tarafından verileceği zaman, uygulamalı derslerdeki psikolojik danışman adayı sayısı ideal olarak altı, en fazla on iki olmalıdır. Bireysel süpervizyon yönteminde haftada bir kez, en az bir saat ve üçlü süpervizyonda ise haftada bir kez, en az bir buçuk saat süpervizyon verilmelidir. Grup süpervizyonu ise süpervizör öğretim elemanı ya da süpervizör öğrenci tarafından verileceği zaman, uygulamalı derslerdeki psikolojik danışman adayı sayısı ideal olarak altı, en fazla on iki olmalıdır. Grup süpervizyon yönteminde haftada bir kez, bir buçuk-iki saat arası süpervizyon verilmelidir. Grup süpervizyonu yönteminin yanısıra psikolojik danışman adaylarının her birine bir akademik yarıyıl boyunca en az bir saat süren bireysel ya da üçlü süpervizyon sunulmalıdır.

4. PSİKOLOJİK DANIŞMAN ADAYLARINDAN BEKLENEN ÖN HAZIRLIK VE ÇALIŞMALAR

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Lisans Programı kapsamında öğrenimlerine devam eden psikolojik danışman adaylarından Bireyle Psikolojik Danışma Uygulamaları kapsamında dönem boyunca yapmaları beklenen çalışmalar; gerçek danışanlarla psikolojik danışma yapma hazırlıkları, süreçte aldıkları süpervizyonlar ışığında psikolojik danışma aşamalarına göre psikolojik danışma uygulamalarını yürütmeleri ve bireyle psikolojik danışma uygulama dosyasını hazırlamalarıdır.

Bu noktada psikolojik danışman adaylarından beklenen görev ve çalışmalar;

- Gönüllü danışan bulmaya yönelik hazırlıkları (duyuru, afiş, ilan vb.) yaparak ve duyuru öncesi süpervizörle paylaşmaları,
- Gerçek danışanlarla psikolojik danışmaya yapmaya başlamadan önce ve ihtiyaç duyulması halinde akranlarla rol oynama etkinliklerine katılmaları,
- Örnek psikolojik danışma oturumlarının kayıtlarını sınıf ortamında izleyerek görüş ve değerlendirmelerini paylaşmaları,
- Örnek deşifreleri sınıf ortamında incelemeleri ve değerlendirmelerini sınıf içinde paylaşmaları,
- Gerçek danışanlarla bireysel psikolojik danışma uygulamalarını yürütmeleri,
- Bireysel psikolojik danışma uygulamalarını mesleki etik ilke ve standartlara uygun bir biçimde gerçekleştirmeleri,
- Yürüttükleri her bir psikolojik danışma oturumlarına ilişkin süpervizyon öncesi hazırlık ve plan yaparak oturumlarını grup içinde sunmaları,
- Psikolojik danışman adayının oturumlara ait deşifre, oturum özetleme raporu, vaka formülasyonu formu, video-ses kaydı vb. ile süpervizyona hazırlıklı gelmeleri,
- Bireysel, üçlü ve grup süpervizyonlarına katılmaları,
- Akran süpervizyonlarına katılarak sürecin nasıl ilerlediğini ve hem aldıkları hem de sundukları geribildirimleri rapor haline getirmeleri ve
- Dönem başında açıklandığı ve kendilerinden beklenen sorumluluklar dahilinde kendilerinden istenilen çalışma ve raporları süpervizör öğretim elamanının istediği format ve içerikte haftalık olarak hazırlayarak bireyle psikolojik danışma uygulama dosyalarını tamamlamalarıdır.

6. DERS KAPSAMINDA KULLANILABİLECEK FORMLAR ve KAPSAMLARI

Öğrencilere
sunulabilecek
formlar

Psikolojik danışman adayı tarafından doldurulacak formlar

- Danışan Bulmak için Yapılacak Duyuru Örneği
- Ön Görüşme Formu
- Ön Görüşme Değerlendirme Formu
- Yüz yüze ya da Çevrim içi Bilgilendirilmiş Onam Formu
- Veli Aydınlatma Metni ve Bilgilendirilmiş Onam Formu
- Öykü Alma Bilgi Formu
- Psikolojik Danışma Oturumu Deşifre Şablonu
- Deşifre Zaman-Beceri Kayıt Formu
- Deşifre Zaman- Aşama Kayıt Formu
- Oturum Özetleme Formu
- Psikolojik Danışman Oturum Değerlendirme Formu
- Süpervizyon Formu
- Vaka Formülasyonu Formu
- Problem Değerlendirme Formu
- Amaç Oluşturma ve Müdahale Belirleme Şablonu
- Psikolojik Danışman Adayının Performansına İlişkin Akran Değerlendirmesi Formu
- Sonlandırma Formu
- Danışan Sevk Formu

Danışan tarafından doldurulacak formlar

- Danışan Oturum Değerlendirme Formu

İlgili formlara ilişkin öneri niteliğinde hazırlanan form

Süpervizör öğretim elemanının değerlendirmede yararlanabileceği Formlar

- Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Genel Değerlendirme Rubrik Örneği
- Görüşme İçeriği Kapsamında Teslim Edilmesi Gereken Belge ve Materyaller Rubrik Örneği
- Bireyle Psikolojik Danışma Uygulaması Dersi İçin Psikolojik Danışma Becerilere Yönelik Rubrik Örneği
- Bireyle Psikolojik Danışma Uygulama Dersi İçin Süreç Becerilerine Yönelik Rubrik Örneği
- Psikolojik Danışman Adayının Performansına İlişkin Akran Değerlendirmesi Formu (ilgili form öğrenciler tarafından akranlarına geri dönüt vermek üzere kullanılacak olup uygun görüldüğü takdirde formlar incelenerek süpervizör tarafından başarıyı değerlendirmede yararlanılabilir)

(Varsa) Sınavlarda yeterli puanı almış olma

Ders kapsamında psikolojik danışman adayından beklenen uygulamaların doküman ve raporlarına ilişkin dönem başında süpervizör tarafından belirlenen ölçütler kullanılabilir.

DERSİN GEREKLERİ

Dersin Gereklere	Açıklama
1. Aynı danışanla bireysel psikolojik danışma yapma	Psikolojik danışman adayının psikolojik danışma aşamalarının tamamını aynı danışanla en az 8 oturum gerçekleştirme.
2. Grup süpervizyonlarına düzenli katılım	Rol oynama etkinliklerine katılım, akranlarına geribildirim verme, sınıf içi egzersizlere ve tartışmalara katılım, deşifre, bireysel psikolojik danışma raporu, sunum hazırlığı gibi haftalık sorumluluklarını tamamlama, kendini değerlendirme vb.
3. Psikolojik danışma oturumlarının kaydedilmesi ve süpervizöre teslim	Olanaklar ölçüsünde, tüm oturumların ses ve görüntü kaydının yapılması beklenmektedir. Görüntülü kayıt önemsenmektedir. Görüntülü kayıtlarda psikolojik danışmanın yüzünün ve bedeninin tam olarak görünmesi önemlidir.

edilmesi	
4. Süpervizyona hazırlıklı gelme ve akran geri bildiriminde bulunma.	Her öğrencinin süpervizyon seansına hazırlıklı gelmesi ve sınıf arkadaşlarına geribildirim vererek süpervizyon seansına aktif olarak katılması beklenir. Akran geri bildiriminde ‘‘Psikolojik Danışman Adayının Performansına İlişkin Akran Değerlendirmesi’’ formu kullanılabilir.
5. Süpervizörden geribildirim aldıktan sonra, bir sonraki oturumun yapılması.	Psikolojik danışma oturumlarına dair verilen bireysel, üçlü ve grup süpervizyonlarına katılım gösterme (Öğrenci psikolojik danışma oturumlarını üst üste 2 süpervizyon almadan yürütemez).
6. Oturum özetleme formu	Her bir oturumun kaydıyla birlikte oturuma ilişkin özetleme raporunun teslim edilmesi.
7. Deşifre ya da deşifre zaman-beceri kayıt çizelgesi	Her bir oturumun kaydıyla birlikte oturuma ilişkin deşifrelerin ya da video kayıtlarında beceri ve müdahalelerin hangi dakikalarda uygulandığını gösterildiği deşifre zaman-beceri kayıt çizelgesi oluşturularak süpervizöre teslim edilmesi.
8. Bireyle psikolojik danışma uygulama dosyası	Psikolojik danışman adaylarının bireyle psikolojik danışma uygulamaları dersi kapsamında dönem boyunca süpervizörleri tarafından dersin gereği olarak isteyebilecekleri diğer form ve raporların yer aldığı dosyanın süpervizöre sunulması ve KVKK’na uygun olarak belirlenen süre içinde imha edilmesi.

5. BAŞARIYI DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ

Başarıyı Değerlendirme Ölçütleri	Açıklama
Terapötik Beceri Uygulamalarının Değerlendirilmesi	Psikolojik danışman adaylarının her bir oturumda kullanmaları beklenen terapötik becerilerin olumlu ve olumsuz kullanımlarına göre değerlendirilmesi (Bkz., Örnek Form: Terapötik Becerilerin Uygulanmasına İlişkin Rubrik)
Oturumlarda Kullanılan	Duygusal, davranışsal, bilişsel ve etkileşimsel / ilişkisel

Müdahalelerin Değerlendirilmesi	müdahaleleri yerinde uygulayabilme becerileri ile ilgili bir puanlama yapılması (bkz., Ek 2 Form 4)
Dersin gerekliliklerinin ne düzeyde yerine getirildiğinin değerlendirilmesi	Psikolojik danışman adayının yerine getirmesi gereken ve yukarıda açıklanan dersin gereklerini yerine getirmesi ile ilgili süpervizörün puanlama yapması
Psikolojik danışman adayının psikolojik danışma süreci becerilerine uygun olarak oturumları yürütmesinin değerlendirilmesi	Psikolojik danışman adayının psikolojik danışma oturumlarını süreç becerilerine uygun olarak gerçekleştirmesinin değerlendirilmesi (bkz., Ek 2 Form 4)
Akran geri dönütlerinin değerlendirilmesi	Psikolojik danışman adayının performansına ilişkin akran değerlendirmelerinin incelenerek süpervizörün puanlama yapması (bkz. Ek 2, Form 5)
Öğrenme çıktılarını destekleyen süpervizörün istediği ek çalışmaların değerlendirilmesi (varsa)	Psikolojik danışman adayının kendini geliştirmesine yönelik psikolojik danışma ve psikoterapi ile ilgili kitapları okuma-özetleme, yazılı sınavlara katılma, terapi videolarını izleme gibi istenilen ek çalışmalar varsa değerlendirilmesi

6. ÖĞRENME ÇIKTILARI İÇİN DERSİN ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇLARININ BELİRLENMESİ

Ders kapsamında psikolojik danışman adaylarından beklenen uygulama ve raporlamalara ilişkin süpervizör tarafından hazırlanan Dereceli Puanlama Anahtarı kullanılabilir. İlgili puanlama cetveline ilişkin kriterlerin bulunduğu form örnekleri öneri niteliğinde taslak olarak **Ek-2**'de sunulmuştur.

7. UYGUN ETİK DAVRANIŞLAR

Psikolojik danışman adayları;

- Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği (2021) tarafından yayınlanan “*Psikolojik Danışma Etik Kodları*”**ını** bilir ve uygular.

- Milli Eğitim Bakanlığı (2020) tarafından yayınlanan “Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Etik Yönergesi”nde tanımlanmış olan “***Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin Etik İlkeleri***” ni benimser ve uygular.

Psikolojik danışman adaylarının uygun etik davranışları uygulamalarından süpervizör öğretim elemanı sorumludur.